

Dogovor v zvezi z izvajanjem nalog za zaščito otrok, ki izhajajo iz Zakona o preprečevanju nasilja v družini

mag. Erika Rustja, MIZKŠ

mag. Simona Svetin Jakopič, MDDSZ

Neža Miklič, Policija

Marjan Gorup, OŠ Prežihovega Voranca, Ljubljana

Zakon o preprečevanju nasilja v družini

(v veljavi: marec 2008)

- 10. člen zahteva od ministra za šolstvo (policijo, zdravje) sprejem pravil in postopkov, ki zagotavljajo usklajeno delovanje organov in organizacij, in ki jih morajo organi in organizacije z navedenih področij upoštevati pri obravnavanju primerov nasilja

PRAVILNIK O OBRAVNAVANJU NASILJA V DRUŽINI ZA VIZ

- v Uradnem list RS št. 104/2009; v veljavi od 2. 1. 2010
- je vsem v instituciji znan postopek
- je jasen in usklajen sistem pomoči otroku
- naloge zaposlenih VIZ so vnaprej določene in upoštevajo kompetence strokovnega delavca
- pomeni razbremenitev zaposlenih v VIZ, ko se srečujejo z različnimi vrstami in oblikami nasilja
- je orodje za izvajanje ZPND, tj. za nudenje učinkovite pomoči otroku in za sodelovanje z drugimi organi in organizacijami

INFORMACIJA o nasilju

(opažene spremembe; otrok zaupal nasilje; informacije od tretje osebe, priča nasilju)

KDAJ?
KAJ?
KDO?

RAVNANJE OB ZAZNAVI NASILJA

Takoj

Obvestiti delavca
ŠSvS

Vsi delavci VIZ

Takoj

Obvestiti CSD ali policijo
(poškodba – fizično, spolno nasilje,
huda psihična stiska)

Vsi delavci VIZ

Takoj

Izdelava
zapisa

Vsi delavci VIZ

Isti / naslednji delovni dan

PRIJAVA NASILJA

- Telefonsko obvestiti CSD/ policijo o sumu nasilja
- Poslati pisno prijavo z zapisom

Vodstvo / ŠSvS

Najkasneje naslednji dan po prijavi

INTERNI TIM VIZ

- Svetovalna služba
- Razrednik otroka
- Delavec, ki je naredil zapis
- Ravnatelj (vsaj na prvem sestanku)

Skliče: ŠSvS, Vodi: ŠSvS (ravnatelj)

Kontinuirano

SODELOVANJE Z DRUGIMI INSTITUCIJAMI

CSD

- Sodelovanje v multidisciplinarnem timu v okviru CSD
- Medsebojno informiranje
- Ukrepanje v primeru neizvajanja postopka pomoči in zaščite otroka

ŠSvS / Vodstvo

Policija, tožilstvo, sodišče

- Sodelovanje pri zbiranju podatkov o ogroženosti otroka
- Obveščanje o kršitvah prepovedi približevanja
- Prijava v primeru ogroženosti zaposlenih v VIZ

Vodstvo / ŠSvS

Pravilniki, ki obravnavajo nasilje v družini

- **zajemajo strokovna načela pri obravnavanju primerov nasilja in opredeljujejo naloge, ki so vsebinsko in časovno jasno določene**
 - Pravilnik o sodelovanju organov ter o delovanju centrov za socialno delo, multidisciplinarnih timov in regijskih služb pri obravnavi nasilja v družini
 - **PRAVILNIK O OBRAVNAVANJU NASILJA V DRUŽINI ZA VIZ**
 - Pravilnik o sodelovanju policije z drugimi organi pri odkrivanju in preprečevanju nasilja v družini
 - Pravilnik o pravilih in postopkih pri obravnavanju nasilja v družini pri izvajanju zdravstvene dejavnosti
- **Leto 2012**
 - izobraževanje strokovnih delavcev prek Inštituta za kriminologijo
 - **Dogovor** med MIZKŠ in MDDSZ v zvezi z izvajanjem nalog za zaščito otrok, ki izhajajo iz Zakona o preprečevanju nasilja v družini

Dogovor o izvajanju nalog za zaščito otrok, ki izhajajo iz ZPND

INFORMACIJE O ZAKONODAJI S PODROČJA PREPREČEVANJA NASILJA V DRUŽINI

- zakoni in podzakonski akti, ki urejajo področje obravnave nasilja v družini, so objavljeni na spletnih straneh:
 - MDDSZ: –
http://www.mddsz.gov.si/si/delovna_podrocja/druzina/preprecevanje_nasilja_v_druzini/
 - MIZKŠ: –
http://www.mizks.gov.si/si/delovna_podrocja/urad_za_razvoj_izobrazevanja/
- VIZ-u se priporoča, da v svojih publikacijah (brošure) oz. internetnih straneh objavijo osnovne informacije o dolžnostih ukrepanja VIZ v primeru zaznave suma nasilja nad otrokom.
- VIZ-u se priporoča, da starše na prvem roditeljskem sestanku v šolskem letu obvesti o dolžnostih ukrepanja VIZ v primeru zaznave suma nasilja nad otrokom.
- VIZ-u se priporoča, da se vsebine o nasilju (prepoznavanje, zlorabe, zaščita, preprečevanje, pomoč ipd.) vključi v svoje pravne akte (vzgojni načrt, letni delovni načrt itd).

Dogovor o izvajanju nalog za zaščito otrok, ki izhajajo iz ZPND

PRIJAVA SUMA NASILJA IN ZAPIS O DOGODKU, POROČILO O OTROKU

- VIZ pošlje na CSD/policijo prijavo o sumu nasilja in zapis dogodka (ne anonimne prijave).
- Na zaprosilo CSD pripravi **poročilo o otroku**, četudi prijava ni prišla s strani VIZ.
- Vsebino, ki jo VIZ sporoči po telefonu, naj v enakem obsegu sporoči tudi v pisni obliki
- Ravnatelj ali svetovalna služba VIZ **starše o opravljeni prijavi nasilja obvesti takrat, ko presodi, da je to v korist otroka.**
- Prijava z zapisom dogodka in poročilo o otroku sta del **spisovne dokumentacije**, ki se vodi na CSD in del osebne mape, ki jo vodi VIZ.
- **Starši imajo pravico do vpogleda** v spisovno dokumentacijo
- VIZ ni pristojen za zbiranje dokaznih gradiv v zvezi s sumom nasilja nad otrokom (npr. fotografiranje otrok, snemanje pogovora itd.).
- V primerih, ko je potrebna zdravniška pomoč oz. zdravniški pregled, in gre za sum nasilja nad otrokom, **postopek spremljanja otroka in kontaktiranje z zdravniškim osebjem prevzame policija oz. CSD.** Strokovni delavec VIZ otroka lahko spremlja zaradi nudenja čustvene opore/podpore.

Dogovor o izvajanju nalog za zaščito otrok, ki izhajajo iz ZPND

DOSEGLJIVOST / ODZIVNOST CSD

- Centri za socialno delo morajo v poslovnem času zagotavljati **dosegljivost**, torej sprejem telefonskih klicev, elektronskih sporočil, faks sporočil, dopisov.
- Če strokovni delavec – nosilec primera – ni tisti trenutek /dan dosegljiv, ko ga želi VIZ obvestiti o sumu nasilja oz. pridobiti informacije, je dolžan po prejetem obvestilu takoj vzpostaviti stik z VIZ. CSD mora enako ravnati, ko želi VIZ obvestiti o sumu oz. pridobiti informacije, na CSD pa še ni določen nosilec primera.
- **Izven poslovnega časa CSD VIZ o primerih nasilja obvesti policijo.**

Dogovor o izvajanju nalog za zaščito otrok, ki izhajajo iz ZPND

POSLOVNI ČAS CSD

- V poslovnem času CSD sprejema pisne vloge in informacije po telefonu, elektronski pošti, faksu, nudi prvo socialno pomoč in izvaja nujne ukrepe za zaščito otroka.
- Poslovni čas CSD: ponedeljek, torek, četrtek: 8.00 – 15.00
sreda: 8.00 – 17.00
petek: 8.00 – 13.00
- **VIZ praviloma prijavi sum nasilja** ali posredujejo druge informacije v zvezi z ogroženostjo otroka **čim bolj zgodaj v dnevu** (zjutraj, dopoldne), saj lahko v tem primeru CSD sam izvede prve nujne korake in se neposredno seznanijo s situacijo.
- **Izven poslovnega časa CSD VIZ prijavi sum nasilja policiji.** Intervencijo prevzame interventna služba CSD po obvestilu policije.

Dogovor o izvajanju nalog za zaščito otrok, ki izhajajo iz ZPND

POVRATNE INFORMACIJE S STRANI CSD

- Če VIZ pošlje CSD prijavo in zapis dogodka o sumu nasilja, je CSD dolžan v roku 5 dni od prejema prijave in zapisa dogodka VIZ posredovati povratne informacije, in sicer:
 - ime in priimek nosilca primera;
 - kontaktne podatke nosilca primera (telefonska številka, elektronska pošta, številka faksa),
 - številko zadeve/spisa,
- če je možno, CSD navede predvidene korake nadaljnje obravnave in okvirni terminski plan (pridobitev poročil, obisk na domu, sklic tima ipd.).
- V primeru, da otroci, ki živijo v isti družini, niso vključeni v isti VIZ in prejme CSD prvo informacijo oziroma prijavo suma nasilja v družini le za enega otroka s strani enega VIZ, CSD vzpostavi stik z drugim VIZ, v katerega je vključen otrok iz iste družine in ga obvešča o postopkih ali obravnavi te družine oziroma otroka. V takšnem primeru je VIZ dolžna posredovati podatke o otroku, ki obiskuje VIZ in mu nuditi pomoč po Pravilniku o obravnavi nasilja v družini za vzgojno-izobraževalne zavode (delovanje internega tima).

Dogovor o izvajanju nalog za zaščito otrok, ki izhajajo iz ZPND

OBVEŠČANJE INTERVENTNE SLUŽBE

- S telefonskimi številkami interventne službe CSD razpolaga le **policija**.
- Izven poslovnega časa CSD, VIZ o sumu nasilja v primeru poškodb pri fizičnem ali spolnem nasilju ali hude psihične stiske otroka zaradi nasilja v družini takoj **obvesti policijo**, ki ukrepa v okviru svojih pooblastil in obvesti interventno službo CSD.
- Če VIZ oceni, da bi bilo v določeni situaciji za takojšnje zavarovanje koristi otroka potrebno posredovanje interventne službe CSD in ne tudi policije, VIZ pokliče policijo in opiše situacijo oziroma svoj predlog glede interveniranja (npr. če gre za spremstvo mladostnika iz dijaškega doma v krizni center, spremstvo otroka, ki ga starši ne prevzamejo v šoli, v krizni center). Policija o takšnem primeru takoj obvesti interventno službo CSD in ji posreduje predlog VIZ.

Dogovor o izvajanju nalog za zaščito otrok, ki izhajajo iz ZPND

MULTIDISCIPLINARNI TIMI NA CSD (1)

- CSD na podlagi zbranih informacij sam prouči, ali je v določenem primeru potrebno sklicati multidisciplinarni tim (14. člen ZPND).
- VIZ lahko kadarkoli predlaga CSD-ju sklic multidisciplinarnega tima (ali novo srečanje tima ali da pobudo oziroma predlog, da se tim sploh skliče).
- VIZ skliče svoj interni tim v skladu s Pravilnikom o obravnavi nasilja v družini za vzgojno-izobraževalne zavod, tj. za izmenjavo informacij o otroku ali pripravo načrta obravnave otroka, ne more pa VIZ sklicati multidisciplinarnega tima.
- Strokovne delavce CSD in VIZ se opozori, da je udeležba za vabljenega na timu po zakonu obvezna (14. in 15. člen ZPND).
- Naloge multidisciplinarnega tima so poleg izmenjave informacij predvsem:
 - usklajevanje aktivnosti različnih služb (sociala, šolstvo, policija, zdravstvo),
 - seznanitev žrtve z vsemi oblikami pomoči, ki jih nudijo organi,
 - izdelava načrta pomoči žrtvi in
 - spremljanje izvajanja načrta pomoči za zagotovitev optimalne zaščite žrtve in sprejemanje odločitev z namenom izvajanja pomoči.

Dogovor o izvajanju nalog za zaščito otrok, ki izhajajo iz ZPND

MULTIDISCIPLINARNI TIMI NA CSD (2)

- Zapisnik multidisciplinarnega tima je uraden dokument, varovan v skladu s predpisi, ki urejajo zbiranje in varstvo osebnih podatkov ter vodenje in hranjenje dokumentacije. Zapisnik se posreduje članom tima.
- Zapisnik multidisciplinarnega tima lahko posreduje drugim organom le CSD (npr. tožilstvu, sodišču, policiji), na podlagi ustreznega zaprosila in zakonske podlage.
- Zapisnik je del spisovne dokumentacije, ki se vodi na CSD. Starši imajo pravico po Zakonu o upravnem postopku do vpogleda v spisovno dokumentacijo.

Dogovor o izvajanju nalog za zaščito otrok, ki izhajajo iz ZPND

RAZGOVOR Z OTROKOM V PROSTORIH VIZ

- V primeru, da otrok VIZ naznani, da je bil s strani staršev (ali drugih članov družine) deležen nasilja (gre za sum kaznivega dejanja in ogroženost s strani družinskih članov), VIZ obvesti o tem policijo/CSD.
- Policija in CSD skupaj **opravita razgovor z otrokom v prostorih VIZ brez vnaprejšnje vednosti staršev**. Starše o opravljenem razgovoru obvesti policija. Policija in CSD ravnata enako v primeru, ko je navedenim službam posredovana prijava suma nasilja nad otrokom s strani drugih možnih prijaviteljev (npr. zdravstvo, anonimna prijava idr).
- V primeru, da CSD že vodi postopek ugotavljanja ogroženosti otroka, in se izkaže potreba, da CSD opravi razgovor z otrokom v VIZ brez prisotnosti staršev, VIZ omogoči CSD-ju opraviti razgovor v prostorih VIZ, vendar se morajo starši s tem predhodno strinjati. Soglasje staršev pridobi CSD. Soglasje staršev ni potrebno v primeru, da so jim bili s strani CSD že izrečeni kakšni ukrepi (npr. odvzem otroka, odvzem roditeljske pravice, postavitvev otroka pod skrbništvo, odločba po 119. členu ZZZDR idr.). V tem primeru starše o opravljenem razgovoru z otrokom obvesti CSD

Dogovor o izvajanju nalog za zaščito otrok, ki izhajajo iz ZPND

PREPOVED PRIBLIŽEVANJA

- V primeru, da policija izreče enemu od staršev ukrep prepoved približevanja do otroka, CSD poizve, ali je VIZ že prejel to informacijo s strani drugega starša oziroma VIZ-u posreduje to informacijo CSD, in sicer: kdo ima prepoved, do koga in koliko časa (10. člen ZPND).
- Če VIZ dvomi o verodostojnosti obvestila o izrečeni prepovedi približevanja, ki ga VIZ dostavi eden od staršev, preveri pristnost obvestila na krajevno pristojni policijski postaji.

Dogovor o izvajanju nalog za zaščito otrok, ki izhajajo iz ZPND

ODVZEM OTROKA V PROSTORIH VIZ

V primeru, da CSD načrtuje (»fizični«) odvzem otroka v prostorih VIZ oziroma v času njihove dejavnosti, **mora CSD o tem predhodno obvestiti pristojne v VIZ**, se dogovoriti za potek odvzema ter jih predhodno seznaniti z izdano izvršljivo odločbo o odvzemu otroka. **Obveščanje staršev o postopku je v pristojnosti CSD.**

Dogovor o izvajanju nalog za zaščito otrok, ki izhajajo iz ZPND

DRUGO

- VIZ je dolžan prijaviti sum nasilja skladu s “šolskim” pravilnikom
- V primerih, ko VIZ dvomi, ali je posamezni dogodek sum kaznivega dejanja nasilja nad otrokom, presojo o tem prepusti drugim strokovnim službam (CSD, policija).
- Strokovni delavci VIZ naj se poslužujejo tudi neformalnih klicev na CSD, v katerih se zgolj posvetujejo ali medsebojno informirajo, kako ravnati v določenih situacijah.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST, KULTURO IN ŠPORT

Najlepša hvala za pozornost!

erika.rustja@gov.si

simona.svetin-jakopic@gov.si

neza.miklic@policija.si